

Če pridejo otroci med mlade živali

V nekaterih velemestih imajo posebne zoološke vrtove z živalskimi mladiči, da se otroci z njimi igrajo

Izprva opreznost, skoraj strah, ko pridejo mali dvonožci med štirinoge mladiče. Ko pa je prvi strah premagan, si skoraj ne morete misliti večjega veselja in rajanja. Živalski mladiči, ki sta jih vzgoja in civilizacija manj pokvarili kakor njihove dvonoge tovariše, se prvi umirijo in prvi preskočijo prepad med živalmi in ljudmi.

»Poglej, mamica, kako mali Teddy prosi!« (Pa res zna, paglavček mali!) Seveda, ko pa ve, da dobi za to steklenico mleka!

Ubogi velemestni otroci! Še tisto malo zelenja, kar ga je v mestu, jim je nedostopno; ptičje glasove pozna jo skoraj samo iz gramofona — ali je potem čuda, da izgubljajo vse stike z živo naravo?

Otroci in živali spadajo skupaj. Naj higijeniški še tako protestirajo — res pa je le! Položite kričočemu otroku mlado mačico na ramo — tisti trenutek bo prenehal jokati. Če pa bi bila njegova tegota prevelika in to ne bi pomagalo ter bi še celo živalca morala okusiti svoj delež, se bo že znala ubraniti z nedolžnim praskom, in takle prask dela čudeže...

Ali ni čudno, da večina živali tako potrpežljivo prenaša vse vrste brezglavega trpinčenja, ki si ga otroci dovoljujejo z njimi? In da se vedno iznova spet vračajo k svojemu mučilstvu? Ali si morete misliti nežnejše prijateljstvo kakor med mladimi živalmi in mladimi ljudmi?

Dvajset, trideset otrok z dvajset, trideset mladiči na travniku. Dečki in deklice — pa mladi leviči, srnice,

kunčki, medvedki in celo mlad slon je med njimi. Ali ne bo zdaj zdaj nesreča?

Mlad zebu je prijazna živalca

ližejo drug drugemu sladko pijačo z rjavih kožuhov. Enega izmed njih, ki mu je nekaj kapljic kanilo na nos, preganjajo tovariši tja do ograje, da mu jih posrkajo. Joj, kako se otroci smejejo!

Res ne vem, kdo se lepše zabava. Živali, otroci, ali pa mi, ki smemo gledati to veselje. **Greta Carol.**

Če bi gledali z živalskimi očmi

Proučevanje živalskih oči in njihovega obzorja spada med najzanimivejša področja prirodoslovja. Toda stvar ni samo zanimiva, nego tudi težka. Zakaj kako naj človek dožene, kako živali vidijo svet?

Metode za to so različne; najbolj pa pomaga anatomija. Če živalsko oko razrežemo in preiščemo, bomo skoraj z absolutno gotovostjo mogli sklepati na to, kakšna slika nastane na očesni mrežnici.

Tako na primer vemo, da posreduje čudevito sestavljeno oko mnogih žuželk, ki se zdi brušeno nalik prizmi na sto in še več ploskev, sto delnih slik gledanega predmeta. Ali pa žuželka tako stokratno delno sliko združi v eno celotno sliko, verno po predmetu v naravi, še ne moremo presoditi.

O konju bi smeli reči, da vidi vse okoli sebe: spredaj, na straneh in zadaj, to pa zato, ker ima oči ob strani. Če se matematično izrazimo, bomo rekli, da vidi konj prostor, ki obsega skoro 360°. Človek na primer objame komaj 180° in le če obrne oči v stran, se mu vidno polje poveča za kakih 50°.

Zanimivo je tudi to, da večina sesalcev nima čuta za barvo. Tako n. pr. se psi in mački nič ne zmenijo, če jim serviramo hrano, ki je ne marajo, v barvi njim najljubših jedi. Tu-

Ne, zakaj otroci in živali se dobro razumejo. Čeprav mora paznik od časa do časa katero živalco rešiti pred preveliko ljubeznivostjo njenih dvonogih tovarišev; drugače pa gre vse v redu.

Kako srečen je onile fantek, ki si je dal mladega leoparda na ramo. Okrogel otroški trebušček ima zverinica, mijavka pa kakor mačka. In kako mehka je njegova dlačica in kako rožnat njegov gobček! Dva otroka pa sta se pobožno zagledala v njegov košati repek, ki tako zapegljivo spominja na fino omelece.

Mladi medvedje pa so predrznejši. Nobeden ne privošči drugemu grižljaja. Skoraj neprestano se valjata po dva v ogorčenem boju po tleh, med tem pa se pametnejši tretji veseli plena, ki sta ga onadva izpustila...

In kakšno moč imajo ti mladi medvedki! Stojče na zadnjih nogah — kakor siva radirka se zde te noge — objemajo s prednjimi steklenico z mlekom in tako željno srkajo, da odlomijo sesalnik in se mleko razlije na vse strani. Potem pa pobožno po-

Njegov gobček je še iz rožnatega žameta, pa čeknov tudi še nima

Rajši od vseh igračk ima tegale živega medvedka

di trdijo, da bika ne razdraži rdeča barva sukna, ki bikoborec z njim mahajo pred njim, nego samo mahanje sukna.

R. S.

Nekoč je bil lev domača žival

Poznavalci egipčanske zgodovine se čudijo, da so v tistih časih imeli leve kot domače živali. Faraoni so jih namreč vodili v slavnostnih sprevedih v znak svoje moči in nič ne vemo, da bi bili napravili kakšno škodo.

V pet tisoč letih, ki so od takrat minila, so se razmere temeljito izpremenile. Naši otroci se uče, da je lev nevarna zver, če ne sploh najnevarnejša. Nikoli pa jim ne pove, da je lev, kadar je sit, prijazna in dobrodušna žival.

Navadno ne razmišljamo dosti o naših domačih živalih, ker se nam ne zdi nikak problem. Ali pa veste, da nekatera ljudstva domačih živali sploh ne poznajo, na primer domačini na Ceylonu, v Queenslandu v Avstraliji in Otomaki na Orinoku?

Zato bomo razumeli, zakaj srečamo na prvih slikah iz predzgodovinske dobe izključno samo lovske prizore, primitivne slike z mamutom, severnim jelenom in bizonom, nikjer pa ne vidimo ne psa ne goveda. Lakota je šele prignala živalske dvo-nožce in štirinožce v bližino človeških naselbin in najbrž so bili tedaj živalski mladiči in človeški otroci tisti, ki so prvi premostili dotedanji prepad med živaljo in človekom.

Prva domača žival v naših krajih je bila koza, šele pozneje je prišlo na vrsto govedo, svinja in ovca. Konj je eden od najmlajših med vsemi domačimi živalmi. Srečamo ga šele v bronasti dobi, mačk in kuncev pa si človek še takrat ni ukrotil.

Zakaj smo si ravno te živali izbrali za domače, in ne katerih drugih? Zakaj ne bizona ali bivolja, ki bi morda človeku prav tako dobro služila, ali pa celo še bolje? Zakaj nismo ukrotili leva in volka? — Pred vsem zato, ker ima ljudstvo, ki se ukvarja s poljedelstvom, koristi le od takih živali, ki se ne hranijo z mesom. Vzdrževanje leva ali volka bi bilo dosti dražje kakor n. pr. koze ali krave.

Anekdote o žurnalistih

Madžarski žurnalist Pavel Keri je moral poslati svojemu listu poročilo o izidu ožjih volitev med Štefanom Tiszo in Mihaelom Karolyjem. Toda lastnik lista je bil velik stiskač in mu je dal namestu 1000 kron predujma samo 100 kron. Zvečer je dobil tole brzojavko od Kerija:

»Pri današnjih ožjih volitvah je zmagal s pičlo večino 223 glasov — tu se predujem neha.«

Kerija so nekoč poslali v Arad na odkritje spomenika v boju proti Avstrijcem padlim madžarskim generalom. Šele deset minut pred 6. uro zvečer je prišla Kerijeva brzojavka na vrsto. Poštni uradnik se zgrozil.

»Kaj, 600 besed? Tako dolge brzojavke ne morem sprejeti. Kvečjemu 15 besed. Ob šestih zapremo.«

Čez nekaj sekund izroči Keri uradniku brzojavko s 15 besedami:

»Poštno ministrstvo Budimpešta. Upravnik aradske pošte iz lenobe noče prevzeti zelo važne nacionalno-politične brzojavke. Keri.«

Ko uradnik to prebere, se jadrno obrne k žurnalistu:

»Dajte mi rajši ono daljšo brzojavko!«

Skrahirani milionarji

»Dvanajst let ostanete v tem zavodu,« je rekel ravnatelj kaznilnice novemu jetniku. »Dvanajst let je dolga doba, in se boste že morali privaditi, da ne boste kakor doslej delali, kar vas bo volja.«

»Vem,« je odgovoril nekdanji milijonar.

»Ne bo vam lahko, toda če se boste lepo obnašali, boste čez dve ali tri leta deležni nekaterih ugodnosti, ki se vam bodo takrat, ko jih boste morali tako dolgo pogrešati, zdale posebna dobrota. Vem, kako je to.«

»Eno edino osebno željo bi imel,« je rekel kaznenec števil. 808.

»Prosim!« je menil dobrodušni ravnatelj. »Če bo le mogoče, vam bom skušal ustreči.«

»Prosil bi vas dovoljenja, da bi se smel vsak dan briti...«

»Naši kaznjenci se smejo briti enkrat na teden. Tak je hišni red.«

»Vem! toda povem vam, gospod ravnatelj, da tega ne prenesem. Človek, kakršen sem jaz, ima posebno občutljive točke, in zame je najstrašnejši občutek, kar si jih morem misliti, ta, da sem neobrit. Sedem dni čakati na britje in še potem gledati, kako me drugi brijejo — ne, tega ne prenesem. Rajši se že zdaj odpovem kateri poznejši ugodnosti, samo dajte mi, prosim vas, dovoljenje, da se bom smel vsak dan briti!«

Mož, ki je tako govoril, je bil bivši milijarder Clarence Hatry, ki je imel odsedeti dvanajst let ječe in ki so mu naposled, po večkratnih prošnjah na pravosodno ministrstvo dovolili, da se sme briti vsak dan. Toda dovoljenje je dobil šele potem, ko sta dva kaznilniška zdravnika izpovedala, da bi po njunem mnenju Hatry zblaznel, če se mu ne dovoli vsakdanje britje. S tem smo se doteknili zelo zanimivega vprašanja, ki ga bomo pozneje obravnavali tudi pri Ivarju Kreugerju — vprašanja namreč, v koliko se smejo močje, kakor Kysant, Hatry, Oustric, Loewenstein in Kreuger smatrati za normalne. Angleški zdravniki, ki so lorda Kysanta preiskali, so sicer izjavili, da je popolnoma odgovoren za svoja dejanja, dopustili pa so možnost, da ni sposoben misliti, čutiti in ravnati kakor normalen človek vselej tedaj, kadar gre za denar ali sploh za kupčijo.

Pri Hatryju so zdravniki brez ovinov izjavili, da bi mož prav gotovo zblaznel, če mu ne izpolnijo, njemu, ki je vendar doživel dosti strašnejši duševni pretres, ko je čez noč izgubil milijone in prišel v ječo — če mu torej ne izpolnijo male in nedolžne želje, da bi se smel vsak dan briti. Sicer pa ni Hatry, s svojimi topimi očmi pod visokim plešastim čelom, z mnogo premajhnimi usti in čudno plahim pogledom, nikoli veljal med svojimi prijatelji za popolnoma normalnega, posebno od tistih dob, ko je izgovoril besedo, da sme človek, kakršen je on, računati samo v milijonih.

»Kako pa računaš v milijonih,« ga je vprašal neki prijatelj, »kadar naročiš obleko?«

»Ne naročim si pač ene obleke, nego v vsem svojem življenju morda tisoč oblek ali dva tisoč, in te stanejo skupaj svojih dvajset tisoč funtov (5 milijonov Din).«

Hatry

Ponarejal je delnice
in dobil dvanajst let

Mož, ki hoče z glavo skozi zid

Toda, če je bil Hatry v privatnem življenju mehak in ljubezniv, je bil tem trši in nepopustlivejši v kupčijem življenju: poslovni ljudje so ga imeli za tisto vrsto moža, ki hoče na vsak način z glavo skozi zid. Njegova želja je bila, da bi postavil na noge velik industrijski koncern, pri čemer je imel pred očmi Stinnesa. Bil je že od doma imovit in spreten trgovec, zato mu ni bilo težko pridobiti si dostop v kroge težke industrije, kjer so kmalu spoznali, da imajo posla z izredno nadarjenim človekom. Njegovi načrti so bili temeljito premišljeni, njegove misli visoko leteče, njegov način poslovnega pogovarjanja pri kupen; bil je spreten družabnik in dober gostitelj, ki ve, kako bo goslem ohranil dobro voljo. Ni čuda, da so zato premnogi podlegli njegovi neodoljivi energiji.

Dosegel je velike uspehe. Nakupil si je celo vrsto industrij, dobil v svoje roke velika podjetja, v več ko sto upravnih svetih je imel besedo, in ravno se je pripravljaj, da skuje iz te nagrabljene posesti koncern, ko... Dosegel je mnogo, toda hotel je še več. In njegova velika napaka je bila, da ni umel čakati. Pri njem je šlo vse hitro, časih celo neznanosko hitro, a Hatryju se zmerom prepočas. In ko je nekega dne izgubil potrpljenje, ko se mu je zazdelo, da potekajo neka važna pogajanja prepočasi, tedaj je iz nestrpnosti segel po prepovedanem sredstvu. Hatry je ponaredil delnice in to mu je zlo-milo tilnik.

Milijoni mu niso zadoščali

Bil je na svoj način brez dvoma genijalna glava, absolviraj je univerzo v Oxfordu, znal dosti, skoraj vse, kot človek je bil prikupen in je imel zanesljiv nastop, znal je biti energičen in ljubezniv, kakor so pač zahtevale okoliščine. Dosegel je bajne uspehe, postal stokratni milijonar v funtih, računal, kakor si je že kot otrok želel, samo v milijonih — samo čakati ni znal. Mi, ki nimamo navade računati v milijonih, se začudeno vprašamo: Česa si je neki mogel ta mož še želeči, ko je bil vendar že multimilijonar? Odgovora na to vprašanje nihče ne ve, kdor ne pozna mentalitete takega moža.

»Zlatih zrezkov tudi jaz ne morem jesti,« je nekoč dejal Stinnes.

Torej morda človek, ki ima milijone, gledati na to, da te milijone kako naloži. Če jih naloži, pa morajo nositi obresti; tako se torej porajajo novi milijoni, in te je spet treba naložiti, in tako dalje. Večeren krogotek denarja. Hatry bi bil lahko še danes spoštovan in ugleden mož, da je znal čakati na razvoj dogodkov; on pa je šel in ponaredil cele pakete delnic, da bi tako prišel do večine in s tem do večjih kreditov. Bilanc ni potvarjal, saj ni bil navaden slepar, nego samo brezvesten lovec za uspehom.

Proces proti njemu je bil kratek in nesenzacionalen; Hatry je vse priznal. Saj pa tudi ni bilo ničesar, kar bi se dalo utajiti, ko je bil prestopek tako jasan in neizpodbiten. Vkljub temu je obsodba iznenadila: dobil je dvanajst let ječe. Toda Angleži so znani, da v takih stvareh ne poznajo šala.

Makova štručka

Napisal Štefan Szende.

»Ali bi mi lahko pokazali makove štručke?« je vprašal pri peku eleganten gospod.

»O, prosim,« je odgovoril pek in razstavil po pultu nekaj makovih štručk. Elegantni gospod je odložil klobuk in rokavice, si štručke natančno ogledal in dejal:

»Dobro. Ali bi mi lahko spekli takole makovo štručko v obliki črke B?«

Pek je pritrdil. Po dolgih pogajanjih sta se zedinila za stran cene in gospod je obljubil, da se bo drugi dan tri četrt na devet spet oglasil. Ura je drugi dan kazala natančno 9:45, ko se je elegantni gospod pojavil v pekarni. Pek mu je pokazal štručko. Toda gospod z njo ni bil zadovoljen.

»Napravili ste mi mali 'b', jaz pa bi hotel velikega.«

Pek je obljubil, da bo spekel novo štručko. Gospod je nekaj časa premišljal, nato pa je povedal, da bo drugi dan o pol treh imel časa in da se bo oglasil pri njem.

Drugi dan točno o pol treh je bil res spet pri peku in si novo makovo štručko temeljito ogledal.

»Drugače bi bilo vse prav,« je nato dejal, »samo da je zdaj malo prevelika.«

Pek ni izgubil potrpljenja. Dal je čudnemu kupcu kos papirja, da mu je narisal, kakšno, kako veliko in kako debelo štručko bi rad. Čez četrte ure je bil načrt gotov in pek je obljubil, da bo spekel štručko do drugega dne.

Elegantni gospod je prišel točno kakor zmerom in si z vidnim zadovoljenjem ogledal svetlorjavo pečeno štručko:

»Tako, zdaj je v redu.«

»Ali jo smem zaviti?«

»Ne bo treba.«

In elegantni gospod je začel makovo štručko z velikim tekom jesti.

Še ne ve, da je umrl

Nekega dne pride Henrik Grünfeld žalostnega obraza v gostilno, kjer so imeli on in njegovi prijatelji stalno omizje.

»Pomislite,« jih je ogovoril, »naš dobri stari Petersen je snoči umrl!«

Vsi so z obžalovanjem sprejeli tu-robno vest in jeli obujati spomine na dragega pokojnika. Nenadoma pa se odpro vrata in na pragu se prikaže — kdo? »Pokojni« Petersen, živ in zdrav! Vsi se očitaje obrnejo h Grünfeldu:

»Kako ste mogli reči, da je Petersen...?«

Toda Grünfeld je samo skrivnostno položil prst na usta in zašepetal:

»Pst, ne tako na glas! On še ne ve!«

TVRDKA

SINGERJEVI ŠIVALNI STROJI

se je preselila

v Gajevo ulico št. 3

poleg nebotičnika

Žrtve napuha

Nova modna norost pri olepšavanju obraza — Vrela sopara, ki olupi kožo — Bolečine kakor pri srednjeveškem trpinčenju — Zaradi nove moderne rdeče kože na obrazu

Modni listi poročajo o najnovejši modi v lepotnih salonih in mukah, ki jih morajo prestati lepote potrebne dame.

Operacija se začne s tem, da namažejo lice in vrat žrtve s številnimi mažami. Nato pride vroča parna kopel za obraz. Potem obsevajo damo z umetnimi solnčnimi žarki visoke frekvence. Med obsevanjem gnete zdravnik žrtvin obraz z neko žgočo tekočino. Pacientka mora potem ostati tri dni v postelji. V teh dneh se nabere koža v debelih brazdah in naposled počni. Bolečine so strašne. Naslednje dni se začne koža lupiti in odpadati.

Takrat pacientke ne smejo niti pogledati v ogledalo. Dostikrat se zgodi, da žrtev ob pogledu na svoj izmaličeni in nakaženi obraz skoraj znori ali pa vsaj živčno zbolí. Počasi se začne kazati nova rdeča koža. Neprestano jo mažejo z neštetimi kremami. Čez nekaj dni pokrije nova, prožna in mladostna koža rane, ki so jih prizadele žgoče tekočine. Ta operacija pa ni brez nevarnosti. Zgodili so se primeri, ko se

rane niso hotele zaceliti in so morali s presaditvijo kože z bedra popraviti pretirano izžiganje kože. Prav tako nevarna je tudi operacija obraza z razbeljeno platinovo iglo, ki z njo ves obraz izžgo. Med neznosnimi bolečinami postane koža ognjeno rdeča, toda tanka in prožna kakor pri novorojenčku.

Marsikatera ostarela dama se pušči operirati na način, ki bi ga kitajski krvniki z veseljem pozdravili kot nov način mučenja. Najprej jezdi na skakajočem električnem konju, nato se preseli med grbi dirjajoče kamele, ki jo tako premetava, da dobi hud napad morske bolezni. Morska bolezen je namreč najboljšo sredstvo za najnovejši način umetnega hujšanja. Nato pridejo še parne in parafinove kopeli z masiranjem in električno vibracijo.

V zadnjih dneh so začeli v Hollywoodu barvati s šminko na ta način, da trajno barvajo ustnice in lica. Kako se jim je to obneslo, še ne vemo.

Pa pravijo, da postaja svet pameten...

Romunski kmet in Greta Garbo

Romunski kmet v Kanadi se ženi — Skrivnost fotografije, ki je stala 500 dolarjev

Iz Quebeca v Kanadi poročajo tole:

Da neumneži ne izumirajo, priča kazenska ovadba, ki jo je vložil romunski kmet Dimitri Valescu pred kratkim pri kanadski policiji.

Dimitri Valescu se je pred nekaj leti preselil iz Romunije v Kanado. Na Divjem zapadu si je kupil farmo in se pretolkel tako daleč, da je začel počasi misliti na družino. Sklenil se je oženiti. Pisal je torej v Bukarešto in poslal v več časnikov oglaš, da išče mlado Romunko, ki bi ga hotela vzeti in se preseliti v Kanado.

Med odgovori, ki jih je dobil na oglase, je bilo tudi pismo neke mlade gospodične iz Bukarešte, ki se sicer — kakor je sama priznala — ni niti najmanj razumela na kmetovanje; ki pa je priložila tako lepo svojo fotografijo, da so se pri pogledu nanjo začele pridnemu kmetiču sline cediti. Odgovoril ji je, da mu je všeč in da bi jo rad vzela. Tedaj je dobil drugo pismo, kjer mu je sporočila, da bi prav rada prišla k njemu, da pa nima denarja za pot.

Ker je bilo Valescovo hrepenenje neukrotljivo, ji je takoj poslal 500 kanadskih dolarjev in pismo, naj se takoj pripelje v Kanado. Lepa Romunka mu je odgovorila, da pride s prvim parnikom in ga prosila, naj jo v Quebecu čaka.

Ob določen uri je kmet nestrpno čakal v Quebecu prihoda svoje bodoče. Parnik je priplul. Toda mlade Romunke ni bilo. Ko se je Valescu opomogel od prvega strahu, je malo pomislil in tedaj se mu je zdajci odprlo. Najprej je šel na policijsko

stražnico, kjer je vložil proti neznan Romunki ovadbo zaradi goljufije. Priložil je vsa pisma, ki jih je dobil iz Bukarešte in tudi fotografijo, ki je bila vzrok in začetek njegove nesreče.

Bila je fotografija Grete Garbo.

Praktični pouk

Dobro vzgojena mlada Američanka, ki se je na avto toliko razumeala, da se je čutila zanesljivo na deželi, ne pa v velemestnem vrvenju, se je sklenila udeležiti avtomobilskega tečaja v neki newyorški avtomobilski šoli, da bi se navadila na mestni promet. Ni še prvič vozila deset minut, ko se na njeno brezmejno preseenečenje nagne k njej učitelj na uho in jo z milim glasom vpraša:

»Ali mi nisi pravkar rekla, dragi moj?«

»Gospod!!« zakriči mlada dama vsa divja, spusti volan in se obrne k njemu.

»Vidite, gospodična,« odvrne strogo učitelj. »To bi vam moralo samo pokazati, da ne smete nikdar izpustiti ceste iz oči, karkoli vam kdo reče.«

Davek na nos

V starih švedskih davčnih seznamih omenjajo poseben osebni davek, ki so ga imenovali »davek na nos«. Tudi Danci so tako imenovali poseben davek, ki so ga v devetem stoletju naložili na novo osvojeni Irski. To ime je dobil, ker so vsakemu pozabljivcu, ki ni plačal zapadle, unčje zlata, prerezali nosnice.

SCHICHTOV

RADION

pere sam

in-hitrejše

in-belejšše

in preprosto
kakor A-B-C

RAZTOPI
Radion v mrzli vodi

KUHAJ
v raztopini perilo
20-30 minut

IZPIRAJ
perilo najprej v gorki,
potem v mrzli vodi

Prebrisana goljufija

Ameriški slepar in 57.000 dolarjev — Najpredrzejša sleparja ameriške kriminalne zgodovine

Ta prigoda je zelo podobna nekdanjim Köpenickovim goljufijam. Zgodila se je v poslovnih prostorih nekega znanega ameriškega denarnega zavoda.

V času, ko je bilo največ dela, je prišel v centralo družbe »Chemical Bank and Trust Company« na newyorškem Wallstreetu neki častnik, ki je odločnih korakov stopil k blagajniku in rekel:

»Prihajam po nalogu divizije tankov po tistih 57.000 dolarjev.«

Častnik, ki je bil oblečen v novo uniformo z znakom divizije tankov, je blagajnika tako zmedel, da ga ta ni niti vprašal po legitimaciji ali pismenem naročilu. Izplačal je znesek, častnik pa se je nerazložno podpisal na pobotnico in ponosno odšel iz banke.

Šele čez nekaj časa je začel blagajnik sumiti, da ne more biti vse v redu. Obvestil je o tem svoje predstojnike in kmalu se je izkazalo, da je bil žrtev prebrisane goljufije. Divizija tankov je sporočila, da o kakem naročilu za to vsoto nič ne ve.

Med tem je lažni častnik brez sledu izginil. Policija trdi, da je to doslej najpredrzejša bančna goljufija v ameriški kriminalni zgodovini. Toda to je za oškodovano banko in brezglavega blagajnika le slaba tolažba...

Ameriški prodajalec in reklama

Phil Cowena, prodajalec jagod v Neworku, je ustavil policaj in mu naročil naj umakne svoj voz s ceste. Phil Cowen se je uprl. Policaj ga je aretiral in mu ukazal, naj svoj voz odpelje na stražnico. Phil Cowen se je spet uprl. Sopihač in poteč se je jel policaj sam vleči voz proti stražnici. Phil Cowen pa je korakal zraven njega in zadovoljno tulil: »Jaaa-godeeeel!... Sveeeeze jaaagodeeeel!...«

Električna ura, zamorka in sesalnik za prah

Neki gospod v St. Louisu, Missouru, je podaril svoji ženi za rojstni dan električno uro, ki je bila tako lepo izdelana, da so jo vsi občudovali. Bila je tako praktična, da jo je bilo treba samo priključiti na električni vod. Toda nekaj ni šlo prav: ura je vsak dan zaostala za trideset minut.

Poslali so jo firmi nazaj. Tam so jo natanko preiskali. Ura je bila v redu. Brez napake. Poslali so jo v elektrarno. Inženjerji so jo razdejali in preiskali vse do najmanjše malenkosti. Ura je bila v redu. Brez napake. Vrnili so jo gospodarju, ki se je zaklel, da bo tako dolgo pazil na uro, dokler ne ugotovi, kaj je vzrok zastajanja. Potem je odkril skrivnost.

Vsako jutro ob pol desetih je zamorska služkinja privlekla na dan sesalnik za prah, potegnila urin kontakt iz stikala na steni, vključila salko in vsa ponosna na napredek tehnike temeljito obdelala vse preproge in pohištvo. Potem je spet smela ura nadaljevati svojo pot...

Poravnajte naročnino!

Vohunka

Napisal P. Boll

Brzjav je tiktakal na pisalni mizi. Bibi je silno dolga depeša. Willard jo je odtrgal in prebral. Nato je poklical poveljnika orožniške postaje.

»Pravkar je prišel ukaz, da je treba zastražiti vse ceste. Če pride svetlo zelen avto znamke Packard, ga morate na vsak način ustaviti, da ne pride čez mejo. Šofirala bo najbrž neka dama, njen potni list bo izstavljen na ime Sibila Jouhaux. Torej pozor!«

Kako uro nato so na meji tik za vasjo ustavili svetlo zelen avto znamke Packard; šofirala ga je dama. Pokazala je potni list, in res je bilo njeno ime Sibila Jouhaux. Ko ji je straža sporočila ukaz, da jo mora zadržati, se je izprva ogorčeno upirala, potem pa se je spustila v glasen smeh. Zraven nje je stal lep bel psiček, prednje tace je imel na vodilu, in tiho cvlilil. Še preden sta mogla dama in vojak prepričati, je skočil z voza in jo naglo ucvrl po cesti. In že je bil čez mejo in izginil v ondolini vasi.

»Bibi! Bibi!« je vpila dama, a zaman. »Kako naj pridem spet do psa? Stal me je celo premoženje, zdaj je pa čez mejo!«

Razkačena je obrnila avto, se odpeljala nazaj v vas, najela edino razpoložljivo sobo in ustavila prvega moža, ki ga je srečala. Obljubila mu je veliko nagrado, če pojde čez mejo in ji poišče psa.

Malo nato se je začul ropot motornega kolesa in na stražnico je planil komisar vohunskega oddelka Cosme.

»Ali ste jo ustavili?«

»Kakor ste zapovedali,« je odgovoril Willard. »Nastanila se je v vaški gostilni, ker se je njen psiček zatekel čez mejo. Pravi, da jo je stal velike denarje. Zdaj ga iščejo.«

Cosme je zmajal z glavo.

»Kaj naj spet to pomeni? Vseeno, kaj. Glavno je, da jo imamo pred očmi in da ne more čez mejo. Če koga opazite, da bi z njo govoril in ni domačin, ga skrivaj aretirajte in pošljite k meni, da ga sam preiščem.«

Cosme je skočil spet na motorno kolo in se odpeljal nazaj v vas. V zadnji hiši se je ustavil in izginil. Cesta skozi vas je bila prazna.

Nekaj ur nato je šla Sibila Jouhaux na sprehod po vasi. Kupila je zaprašeno in obledelo razglednico, napisala nekaj vrstic in jo vrgla v nabiralnik. Nato se je počasi vrnila v gostilno.

»Vedel sem, da ne bom nič našel,« je rekel Cosme Wilardu. »Preiskal sem njeno sobo, ko je bila zunaj: nič! In vendar ne more nihče drugi kakor samo ona imeti ključ za šifre, ki nam je izginil. Ta ženska je s samim hudičem v zvezi!« Komisar je udaril s pestjo po mizi.

Tedaj se je vrnil mož, ki je šel onkraj meje psa iskat. V naročju je

imel majhnega belega psička. Bil je Bibi.

»O, moj zlobni pes! Koliko skrbi mi prizadevaš!«

»Toliko da nisem prepozno prišel,« je pripovedoval najditelj. »Psiček je stekel k nekemu tujcu, ki ga je hotel kar s seboj vzeti, tako mu je bil všeč. Zelo se je jezil, ko sem mu ga vzel.«

Nagrada je bila velika. Deset minut nato je zabrnel motor in Packard je odbrzel s Sibilo Jouhaux in njenim dragocenim psičkom.

»To pot se ji ni posrečilo!« je zmagoslavno zamrmral Cosme in odstopal z motornim kolesom za avtomobilom.

Teden dni nato je poklical šef vohunskega oddelka Cosma k sebi.

»Spet smo ji šli na limanice. Ključ naših šifer je prišel čez mejo. Dan nato, ko ste Sibila Jouhaux ustavili na meji, so prestregli naše brzjavke in jih dešifrirali. Kaj rečete na to, Cosme?«

Cosme je napravil silno neumen obraz.

»Naj me hudič vzame, če vem, kako je to napravila!«

Ves dan je hodil Cosme zamišljen okoli, naposled pa se mu je odprlo: Tu bo pes po sredi! Le kako, kako!

In spet je vozil proti meji svetlo zelen avto znamke Packard. Kdo drugi naj bi bil v njem kakor Sibila Jouhaux! In kdo drugi zraven nje če ne droben bel psiček, ki sliši na ime Bibi?

Vse bliže prihaja vas. Ze se vidi zapornica na meji. Tedaj pa Sibila naglo zavre, zakaj drugače bi trčila v motorno kolo, ki stoji počez na cesti.

»Dobro dan, gospodična Jouhaux! Kam, če smem vprašati?«

»Vi ste, gospod komisar? Kratek izlet bi rada napravila.«

»Kam, če dovolite vprašanje?«

»Do meje pa spet nazaj.«

»Potem bi vas prosil za majhno ljubeznivost: Ali se ne bi hoteli že tu obrniti? Ustregli bi mi, saj ste tako že na meji,« meni Cosme.

»Zakaj ne!« se zasmije Sibila.

»Bibi! Bibi!« zavpije dama.

»Preklete scene!« zakriči Cosme, skoči na kolo in ga požene za psom. Gotovo bi ga bil že čez nekaj sekund dohitel, da je ni pes ubral kar čez travnike. S kletvico skoči zato Cosme s kolesa in steče čez polje za psom. Še malo, pa ga mora dohiteti — toda še bliže je meja, in potem je zasledovanje nemogoče.

»Ne uideš mi!« zatuli Cosme, po-

tegne revolver in ustrelil. Toda pes je bil ravno takrat poskočil in krogla ga je zgrešila. Zdaj je bil že čez mejo.

Cosme se je že hotel razkačen obrniti za avtomobilom, ki ga je Sibila obrnila in pognala z blazno hitrostjo nazaj, ko je zagledal v travi nekaj blestečega. Sklonil se je in pobral, začudeno opazoval, obračal na vse strani, nato pa oprezno spravil v žep.

»Kaj prinašate?« ga je radovedno vprašal šef tajnega oddelka, ko se je malo nato oglašil pri njem.

»Umetno pasje oko!« In Cosme je segel v telovnikov žep in položil na mizo drobno kroglico, ki jo je bil pobral v travi.

»Kaj ste znoreli? Kaj pa naj s tem počnemo?«

»Kaj naj s tem počnemo? Preiščimo stvar in zgradimo jo!«

In Cosme se je spravil na delo, zraven pa je pripovedoval, kaj je doživel. »Iz stekla je, toda nekje mora biti kaka vzmet... Ha!« Z noževno konico se je ustavil na zrenici in oko se je odprlo. Bilo je votlo in notri sta našla listič papirja, popisanega s komaj vidnimi črkami.

HUMOR

Anekdota o Johannu Straussu

Kralj valčka, Johann Strauss je dobil proti koncu svojega življenja tole pismo, ki mu ga je pisala neka Parizanka:

»Velečenjeni gospod! Sem ena izmed vaših najgorečnejših oboževalk. Pomenite mi celo več kakor Lecocq in Suppé. Zato se obračam na vas z veliko prošnjo: sporočite mi z obratno pošto naslov enega vaših valčkov, ki sem ga pred kratkim slišala. Na vsak način bi si rada kupila note, da bi ga sama lahko igrala. Gre nekako takole: tiriri, tiriri, tiriri, diridum, diridum, diridum.«

Kaj ji je odgovoril, pa ne vemo.

Imeniten nasvet

Na olimpijadi. Malo pred startom. Čisto spredaj se neki gledalec pogovarja s tekačem.

»Imeniten nasvet vam lahko dam. Prav gotovo boste potem prvi,« pravi gledalec.

»Tekač se v pričakovanju nasmeje in napeto prisluhne.

»?«

»Nu,« odvrne gledalec, »hitreje morate teči kakor drugi!«

Lovske in podobne

Karl je obiskal svojega prijatelja v Afriki. Tam je bilo dosti levov. Njega dne si je Karl izposodil puško in šel na lov. Malo nato je začul njegov gostitelj pok in zagledal Karla, kako jo je jadrno cvrl proti hiši. Za njim pa je v velikih skokih hitel lev in mu prihajal čedalje bliže. Čisto brez sapa se je Karl ustavil pred vrati in zakričal:

Gramofonske plošče po Din 1-

izposoja „ŠLAGER“
LJUBLJANA, Aleksandrova c. 4
prehod palače „Viktorije“.
MARIBOR, Slovenska ulica 18

»Saj sem vedel, da s to pasjo zverino nekaj ni v redu!« je zmagoslavno vzkliknil Cosme.

»Ne razumem...«

»Pes je bil zdresiran, da je stekel čez mejo, tam pa ga je že čakal njegov prejšnji gospodar. Le-ta je zamenjal njegovo preparirano oko z drugim, potem pa je že kateri najditelj poskrbel, da je prišel izgubljeni pes nazaj v prave roke. Vohunstvo je psa stalo eno oko.«

Dragocenega enookiga Bibija niso nikoli več videli. Sibila Jouhaux se je vkljub temu, da so poslali za njo najboljšo detektive, posrečilo uiti čez mejo. Umetno Bibijevo oko pa so razstavili med redkostmi vohunskega oddelka, kjer ga ljudje še danes občudujejo.

»Brz, brz, odpri vrata! Pripeljal sem ga živega!«

Američan (pri niagarskem slapu nekemu tujcu): »Pred leti sem videl moža, ki je bil tako močan, da je splaval po niagarskih slapih navzgor!«

Tujec pa je bil Škot in je na to dejal: »To sem bil jaz!«

Potovalna pisarna je dala v liste oglas: »Sprejmemo gospoda, ki bi mogel spremljati potovalne družbe na izlete v tujino.«

Drugi dan se je oglašil neki gospod.

»Dobro jutro,« ga je pozdravil ravnatelj. »Parlez-vous français?«

»E...e... oprostite. Kako ste rekli?«

»Parlez-vous français?«

»Jaz... e... oprostite... nisem vas razumel.«

»Vprašal sem vas, ali govorite francoski?«

Mladi mož se je vidno oddehnil:

»Seveda govorim, perfektno!«

In zdaj, gospoda moja, vam pokažem še naše največje prirodno čudo: najznamenitejši jek daleč naokoli. Ljudje, ki v tej hiši prebivajo, zavpijejo zvečer skozi okno, drugo jutro pa jih jek zbudi.

To še nič ni!

Mina sreča Nino.

»Čuj, Nina, kdo pa je prav za prav tisti gospod, ki si bila snoči z njim v kavarni? Tvoj ženin nemara? Reči moram, da je zelo interesanten človek!«

»Kaj ne da?« je ponosno pritrdila Nina. »A to je bil samo njegov prokurist. Njega bi šele morala videti!«

Profesorska

»Povejte, gospod profesor, saj je zakon prirode tak, da se v naravi nič ne izgubi? Kje pa ostanejo leta, ki jih ženske tako rade utajujejo?«

»Ne veste?« se začudi profesor. »Ta leta naprtijo ženske svojim prijateljicam!«

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice i. t. d. Pere, suši, monga in tika domače perilo

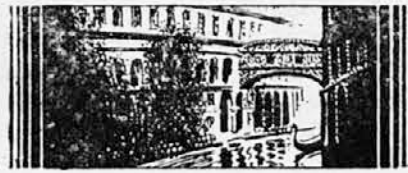
tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Obvestilo cenj. naročnikom in bralcem!

Ker smo morali to številko zaradi praznika prej izdati, smo bili prisiljeni več stvari odgoditi na prihodnji teden. Naslednja številka izide drugi četrtek.

Dopise na uredništvo in upravo pošiljajte na naslov: »Družinski Tednik Roman«, Ljubljana, poštni predal 345.

MOST VZDIHOV

40. nadaljevanje

ZGODOVINSKI ROMAN NAPISAL MICHEL ZÉVACO

Cenj. novi naročniki dobe na željo brezplačno ponatis prvih 18 nadaljevanj romana. Nadalnjih 21 nadaljevanj, priobčenih v štev. 12.—35. »Družinskega Tednika Romana«, nismo ponatisli in se dobe le v omenjenih številkah, ki jih pošljemo novim naročnikom za izjemno ceno 20 Din. Denar je treba poslati vnaprej.

Velik ogenj je plapolal v visokem kaminu, kamor je od časa do časa sluga naložil nov naročaj drva.

Takrat sta moža vselej utihnila.

Foscari se je zmrzlo stiskal k ognju, Bembo pa se je zdel, kakor da mu je celo vroče.

To je bilo nekaj dni po dogodkih, ki smo jih popisali v prejšnjih poglavjih.

»Dvanajst dni je že minilo,« je dejal dož, očitno nadaljevaje začeti razgovor, »Aretina pa še zmerom ni nazaj.«

»Vsak dan se oglasim pri njem,« je odgovoril kardinal. »Do zdaj mi niso prav nič vedeli povedati, kdaj se vrne.«

»Giovanni Medicejski bo ta trenutek neda-leč Mantove in naš sel mora biti že na potu nazaj.«

»Da,« je prikimal Bembo. »Toda čul sem, da je zapadel velik sneg po nižavah in da so ceste zelo slabe.«

Potem je nastal dolg molk.

Dož je mračno gledal v prasketajoči ogenj.

»Bembo,« je zdajci dejal, »oglej si ta goreča drva. Ali niso podobna utrdbi s strašnimi stolpi?... Vidiš te strelne luknje in vzdigne mostove... ali se ne zde nepremagljivi?... In vendar se vse ruši in podira!... Kaj se je zgodilo? Katera skrivnostna sila je podrli te mogočne stolpe, ki so se še trenutek prej ponosno vzpenjali v zrak?«

»Preženite te slike, Visokost,« je odgovoril Bembo, »vaša oblast je neogrožena.«

Dož se je stresel.

»Ah, torej si tudi ti videl v tem ognju sliko nenadnega poloma mogočnih cesarstev?«

»Ne, Visokost. Nisem videl te slike, pač pa sem sledil vaši misli, in vznemirja me, da vas vidim tako mračnega, ko se vam vendar sreča smeje.«

Dož je vstal, počasi stopil k oknu in privzdignil težki zastor iz-brokata.

»Kaj vidiš?« ga je vprašal.

»Vidim,« je odgovoril Bembo, »vidim prelestno in veličastno mesto s katedralami in vitkimi zvoniki, vidim tisoč kanalov in gondole, ki švigajo po njih. Vidim marljivo ljudstvo pod jasnim nebom in na njem roje golobov. In ko gledam vse to, si pravim, Visokost: Vse to je vašel! Pravim si: Če ste danes poglavar te republike, boste tudi njen vladar, kadar boste le hoteli. Tule oboroženci, ki stopajo ta trenutek v lepem redu čez trg, so straže, ki prihajajo zamenjati svoje tovariše. Čast, ki jo izkazujejo, velja vam, in če bo treba, vas bodo tudi branili.«

»Tule čolnarji, ki s spoštovanjem gledajo gor k temu oknu, si pravijo: Tam živi, tam misli in dela najmogočnejši človek Benetk in mogoče vse Italije. Tam doli, v pristanišču čaka zadržano brodovje vaših ukazov, te ladje, ki se pripravljajo, da razpno jadra, bodo ponesle slavo vašega imena na vse štiri strani neba. To vidim, Visokost!«

»Evo, kaj pa jaz vidim!« je rekel Foscari.

Obrazil se je nekoliko v stran in pokazal Bembo s prstom na mračno gmoto kamenitega sarkofaga, ki je vezal dožovo palačo s temnicami.

»Most vzdihov!« je zamrmral Bembo in prebledel.

Počasi se je dož vrnil na svoj prostor pri kaminu.

»Le redko stopim k temu oknu,« je rekel nato. »Zakaj vedi: jaz nikoli ne vidim, kar si pravkar ti videl! Nepremagljiva sila obrača moje oči k prekletemu mostu, ki je že toliko dožev pred menoj moralo z grozo v duši stopiti nanj.«

»Visokost...«

»In kadar pogledam po Benetkah, si rečem, da me nemara ti čolnarji, ki gledajo sem gor, preklinjajo, da bodo morda ti oboroženci prišli, da me zgrabijo, da morda te ladje pripovedujejo širnemu svetu, da ječe Benetke pod Foscarijevim samosilništvom... Temnice so polne, Bembo, in žrelo za ovadbe nam dan za dnem prinaša novih žrtev... in ponoči se mi zdi, kakor da čujem iz dalje ječanje nesrečnežev.«

»Domišljija!...«

»Ko smo zgrabili starega Candiana, ko sem poln upov in vneme pripravil tisti strašni udar, ko sem mu sredi zaročnih svečanosti položil roko na ramo, kakor sem bil položil roko na ramo škofu sredi službe božje, sem si dejal, da se me res morajo ljudje bati. Zdaj si pravim, da se je tudi stari Candiano dve uri, dve minuti preden smo ga zgrabili, zdel prav tako na varnem kakor se zdajle zdim jaz. Ni vedel, da se mu nevidno bliža poguba. Kdo ve, ali se tudi meni zdajle ne bliža!...«

»Prazen strah!«

»Bembo, rečem ti: kri vpije po krvi! Rečem ti, Candianov sin straši okrog mene!... Rečem ti, neizprosni osvobodnik se bliža.«

Bembo se je zasmejal:

»Visokost, ne bo več dolgo, ko bo Roland Candiano v naših rokah... In tedaj!...«

»Dotlej pa je prost!... Vidiš, Bembo, že nekaj časa imam občutek, da sem neizprosno obsojen. Ti to imenuješ domišljija! Ti praviš: prazen strah! Jaz pa pravim: zlovešča resnica. Pravim ti, da sem prestregel v očeh nekaterih oficirjev poglede, ki so me navdali z grozo...«

»Zakaj teh ljudi ne primete?«

»Pravim ti, da se mi celo na svečanostih, ki jih priredim, zdi, da si patriciji pošepetavajo besede, ki jih ne morem čuti, ki pa vendar gluho odmevajo v mojih mislih...«

»Zakaj so ti ljudje še zmerom svobodni in živi?«

»Potrpljenje, Bembo!« je odvrnil dož in položil roko na kos papirja, ki je ležal pred njim. »Evo, tu imam njih seznam. Od dne do dne postaja večji.«

»Bembo je preletel papir in videl, da je na njem zapisano že več sto imen.

»Potrpljenje!« je povzel dož. »Udaril bom tako strašno, da še Benetke dvajset let ne bodo upale dvigniti glave... Toda za zdaj je najprej treba dvoje. Prvo, da zgrabimo Candiana. Dokler bo ta človek svoboden, dokler bo stal na čelu svojih razbojniških tolp, ne bom imel miru... Potem pa je treba, da Giovanni Medicejski sprejme zaveznitvo. Ali si znaš predstavljati, kako bom potem močan? Ali si znaš predstavljati, kako bo groza ljudi, ki zdaj kujejo zaroto proti meni, ko izvedo, da je Veliki vrag z menoj?... Takrat šele bom pravi gospodar... takrat šele bom lahko udaril...«

»Občudujem vašo genijalnost!« je vzkliknil Bembo z neprikritim občudovanjem.

»Ali zdaj razumeš?« je nadaljeval dož s čedalje večjo vneto. »Ali zdaj razumeš, zakaj sem mislil na Giovanni Medicejskega? Ali zdaj razumeš, zakaj čakam povratka Pietra Aretina z besno nestrpnostjo obsojenca v trenutku, ko so sodniki izrekli obsodbo?«

Prav takrat je vstopil sluga, ki je od časa do časa naložil drva na ogenj. V roki je imel srebrn pladenj in na njem je ležalo pismo.

Priklonil se je pred dožem in rekel:

»Gospod Pietro Aretino pošilja tole pismo vaši Visokosti in prosi, da ga oprostite; bolan je in leži, pa zato ne more sam priti.«

Dož je hlastno segel po pismu. Lakej se je priklonil in neslišno odšel.

Foscari je podržal v roki veliki ovoj in ga zamišljeno gledal. Bembo je potrpežljivo čakal.

Naposled je dož brez besede prerezal ovoj in prebral prve vrste.

Njegov obraz je postal mrliško blede.

Iz ust se mu je izvila nerazumljiva kletev. Pismo mu je padlo iz rok.

Bembo ga je pobral in hlastno preletel začetek.

Glasil se je takole:

Nad vse mogočnemu in nad vse vzvišenemu dožu slavne beneške republike.

Vaša Visokost!

Naj mi izvoli vaša Visokost oprostiti; kar imam povedati, je tako strašno, da mi manjka poguma in moči. Tako žalostna je vest, katere obupni glasnik moram biti, da sem pravkar, komaj sem se vrnil, moral leči v posteljo, vkljub skrbni negi svojih slug, vkljub izbornemu čaju, ki mi ga je skuhala Petrina, ena izmed mojih strežajk.

Skratka, vest, ki jo zapišem s tresočo se roko, je ta-le:

Slavni Giovanni Medicejski je mrtev...

»Mrtev! Veliki vrag mrtev!« je gluho vzkliknil Bembo.

Foscari je molčal.

Tragične misli so tisto minuto prešinjale glavo velikega inkvizitorja. Njegov sen o slavi in moči se je z enim mahom podrl, kakor so se podrli stolpi v ognju, ki so vstajali iz žerjave v kaminu.

V duhu je že videl, kako vstajajo okoli njega zmagoviti zarotniki.

»Usoden udarec!« je naposted obupno zamrmral.

Moža sta se tesnobno spogledala.

Potem je dož spet vzel v roke pismo, ki ga je bil Bembo položil na mizo.

Hotel si je biti gotov vse nesreče, hotel je doznati vse podrobnosti... Pomolil je papir Bembo in mu rekel:

»Na... vse preberi... Vse hočem vedeti...«

In Bembo je s tihim glasom, kakor bi bral zadušnico, začel čitati:

Slavni Giovanni Medicejski je mrtev... Ta dragi mi človek, ki sem ga tako ljubil in ki moje občudovanje do njega ni poznalo meja, je tako rekoč v mojih rokah izdihnil, ali vsaj pred mojimi očmi. Strel ga je zadel v terek zjutraj v nogo. Drzen kakor je bil, se je skoraj sam odpravil pred okope Governola, le dva oficirja sta bila z njim. Ta oficirja sta prva padla. Potem je padel on, padel od moza, ki ni bil iz Governola, ki ga nihče ni poznal. Nekateri pravijo, da je ta človek iz Benetk, drugi pa so celo pripravljeni priseči, da so v njem spoznali sina enega izmed nekdanjih beneških dožev...

»Roland Candiano!« je zamrmral Foscari in prsten usmev mu je zletel čez ustnice.

»Usoda!« je zarenčal Bembo.

»Nadaljuj! Nadaljuj!...«

Bembo je bral dalje:

*Komaj ga je zadel usodni strel, ko sta vso armado objela žalost in strah. Vsi so pozabili nase in objokovali nesrečo, ki je zadela tega plemenitega vojskovodjo že v začetku njegove nove vojne. Objokovali so njegovo zrelo moško starost, pripovedovali o njegovih načrtih, o tem, kaj bi vse še lahko napravil, o njegovi neustrašenosti, ki ji ni bilo para, o njegovih vojaških vrlinah in čudoviti prekanjenosti. Taka žalost je zavladovala, da se je sneg, ki je padal v velikih kosmih, stopil, tako vroče so bile tožbe in žalost njegovih vojakov.**

Ranjenca so najprej prenesli v Governolo, toda Governolčani so ga vrnil vrlim vojakom, ki so prišli jokaje ponj, da ga odneso v svoje taborišče. Giovanni Medicejski je zahteval, da ga prepeljejo v Mantovo k Fridriku Gonzagu, ki ga je, čeprav je bil njegov sovražnik, sprejel v svojo hišo.

* »Kolikšna škoda!« je vzkliknil neki tedanji zgodovinar, »da je Aretino s tem neokusnim stavkom pokvaril ves vtis svojega pisma!«

Jokaje smo se odpravili na pot in kmalu vko-
rakali v Mantovo; odnesli smo nosilnico v palačo
in položili Giovannija na posteljo. Bila je noč. Te-
daj sem stopil k njemu in mu dejal:

»Storil bi krivico vaši veliki duši, če bi vam
govoril o strahu pred smrtjo in če bi vam hotel
pripovedovati o stvarih, ki jih že sami veste. Naj-
višja dobrina v življenju je svoboda dejanja; zato
naj se zgodi iz vašega lastnega nagiba in iz čisto
osebne odločitve, da se daste operirati. Čez teden
dni boste zdravi. Morali boste sicer hoditi z ber-
glami, toda to vam bo samo v čast.« — »Prav,« je
vzkliknil, »naj se zgodi.«

Skoraj takoj nato je začel bljuvati. Rekel je:
»Znanilci smrti se že oglašajo.« Potem je sklenil
roke: »Zaobljubim se, da pojdem v Kompostelo.«

Nato so prišli spretni zdravniki z orodjem in
odredili, da je treba poiskati osem do deset mož,
da bodo ranjenca držali. On pa se je nasmehnil:
»Če gre za tisto, me tudi dvajset ljudi ni strah.«

To rekši je junaško vstal, sam prijel plamenico
in jo držal ves čas, ko so mu rezali nogo. Nisem
mogel gledati; pobegnil sem in si tiščal ušesa. Pa
sem vendar čul, kako me je klical nazaj; zato sem
se vrnil. — »Zdaj sem zdrav,« je vzkliknil.

Vedel je, naj mu dajo odrezano nogo, in se
začel z njo igrati ter se norčevati iz nas.

Toda dve uri nato so postale bolečine nezno-
sne. Ko sem čul ječanje iz njegove sobe, sem se
naglo oblekel, zakaj legel sem bil spat, in prišel
k njemu. Imel je vročino in venomer ponavljal be-
sede, ki mi ne pridejo več iz spomina:

»Zakaj,« je blodil, »zakaj sem si izbral zločin
in ne pravice? ... O, Gospod! O, Gospod! Osvet-
nik prihaja!«

Bembo je težko sopeč prestal.

»Osvetnik prihaja!« je zmedeno ponovil
Foscari.

»Tako stoji v pismu, Visokost.«

»Nadaljuj! Nadaljuj!...«

Kardinal je zadržanim glasom nadaljeval:

Ob zori se je spet zavedel. Toda rana se je po-
slabšala. Napravil je oporoko, razdelil mnogo da-
rov med svoje prijatelje in rekel duhovniku, ki je
prišel, da ga izpove: »Častiti oče,« je rekel, »moj
poklic je poklic orožja, živel sem kakor vojak. Ži-
vel bi kot menih, če bi nosil talar. Ničesar se ni-
mam izpovedati ... a vendar ... vendar ... mislim
da bi bil moral poslušati ... tistega, ki je prišel...«

Takrat se je videlo, da ga pamet iznova zapu-
šča. In kmalu je smrt, ki ga je klicala pod zemljo,
naznanila svoj prihod. Hotel je videti še svoje vo-
jake, toda gospod Gonzaga jim ni dovolil vstopa
v Mantovo. Hotel jim je govoriti o vojni. Potem
pa je iznenada zaprl oči in rekel neko ime, ki ga
ni nihče razumel. In izdihnil je, vsi okoli njega
pa so se spustili v obupen jok.

Takšni so bili, vzvišeni gospod dož, poslednji
trenutki tega moža, ki so ga odlikovale izredne du-
ševne vrline, moža, ki so bile vse njegove besede
sama dejanja. Italija bo le prekmalu videla, kaj je
z njim izgubila.

In jaz? Jaz izgubim v njem vzvišenega prija-
telja, in moja bolest bi bila neutolajljiva, da mi
ni bila dodeljena sreča, žalostna in grenka sreča,
da sem ga mogel videti ob uri njegove smrti in
mu pokazati, kako velika je moja ljubezen do
njega.

Ta sreča, Visokost, naj bo še tako grenka in
bolestna, pa je vendar v veselje mojemu srcu, kjer
je prijateljska ljubezen zapisana na prvem mestu.
In zahvalo zanjo sem dolžan vam. Ohranil vam
bom vse življenje hvaležnost, vredno vas in mene,
vredno tudi Tistega, ki je tako uredil, da ste me
poslali k Giovanniju Medicejskemu v takem tre-
nutku.

Oprostite mi, da vam ne morem osebno prine-
sti te žalostne vesti in izrazov globokega spoštova-
nja in občudovanja, ki ga čutim do vas. Solze, ki
mi neprestano lijejo iz oči, bi mi gotovo ne dale
do besede.

Vaši vzvišeni Visokosti zelo vdani in zelo po-
korni hlapec

Pietro Aretino.

Bembo je končal čitanje pisma in nemo po-
gledal doža. Foscari je bil kakor posekan. Ta
človek, ki se je že toliko let z neizprosno in
neusmiljeno brezobzirnostjo vzpenjal po začr-

tani poti, s katere ga nič na svetu ni moglo
odvrniti, je z vidnim obupom zamrmral:

»Strašna nesreča je to.«

»Vsaj neprimlik,« je menil Bembo.

»Neprimlik, ki utegne biti začetek kata-
strofe.«

»Visokost, videl sem vas že mirnejšega v
dosti nevšečnejših okoliščinah.«

»Takrat so mi samo okoliščine grozile.«

»Kaj hočete reči, Visokost?«

Dož je vstal, vzel v roke Aretinovo pismo
in ga še enkrat preletel, kakor da se hoče pre-
pričati, da res ni več nikake nade.

Pokazal je s prstom na vrste, kjer je pesnik
pripovedoval o smrtnem boju Velikega vraga,
in ponovil skrivnostne besede, ki jih je govoril
v deliriju.

Bembo se je stresel.

»Osvetnik prihaja!« je zamrmral in pre-
bledel.

»Da, Bembo,« je pritrdil dož, »ali ne vidiš
ničesar nenavadnega v tem, da je Giovanni Me-
dicejski padel od Rolanda Candiana?«

»Nikjer ni dokazano, da ga je on ubil.«

»Beži no! On ga je ubil, ti rečem! On!«

»Candiano ni bil nikoli v zvezah z Giovan-
nijem Medicejskim. Candiano je bil še pred
desetimi dnevi v Benetkah. Moral se je skrivati
pred biriči. Zakaj naj bi bil šel v Medicejevo
taborišče? In tudi, če to drži, zakaj naj bi ga
bil ubil?...«

»Zakaj?« je gluho zarenčal dož. »Zakaj?
ali ne vidiš, da je ta človek izpregledal moje
načrte? Kako? Ne vem! Toda izpregledal jih
je! Zdaj mi je vse jasno v tej zlovesči tragediji.
Roland Candiano je poiskal Giovannija Medi-
cejskega, ker me je Giovanni Medicejski mogel
in moral rešiti!«

»Izvedeti moramo vso resnico!« je vzkliknil
Bembo in trepečoč vstal. »Koj zdajle pojdem
k Aretinu. Čez eno uro bom vedel...«

»Idi, prijatelj, idi in vrni se hitro...«

Bembo je hlastno odšel.

Tudi njega je obšla doževa pobitost; toda
pri njem je ta pobitost zavzela obliko brez-
umnega strahu.

Tri ure preden je lakej predal dožu pismo,
je stopil v Aretinovo palačo neki tujec.

»Gospod Aretino je na potovanju,« je rekel
lakej, ki se je nanj tujec obrnil... »Nihče ne ve,
kdaj se vrne.«

»Že prav, prijatelj: sporočite svojemu go-
spodarju — dobite ga v njegovem kabinetu —
da prihajam od Velikega vraga.«

Lakej je z grozo pogledal moža, ki je tako
govoril. Toda storil je, kakor mu je velel. Ne-
kaj trenutkov nato se je vrnil in z znaki veli-
kega spoštovanja odvedel neznanca k Aretinu.

»Vendar že!« je vzkliknil Pietro Aretino, ko
je zagledal Rolanda. »Povedati vam moram, da
me je že začel obhajati nemir.«

»Nihče ne sluti, da ste ostali v Benetkah?«

»Nihče, tako mi Device! Vaša zapoved je
bila jasna in sami ste mogli videti, da sem se
po njej ravnal.«

»Niste nikoli zapustili palače?«

»Ne podnevi ne ponoči.«

»In vaši ljudje?«

»Mislijo, da sem na potovanju, vsi, celo mo-
je uboge služabnice, ki sem jih dostikrat čul
jokati, da morajo biti same brez svojega gospo-
darja. Edini lakej, ki vas je privedel k meni,
je poučen.«

»Prav, mojster Aretino.«

Roland je sedel in se zamislil.

»Ali se smem z vprašanji obrniti na vas?«
je plaho dejal Aretino.

»Izvolite.«

»Ali ste videli Giovannija Medicejskega?«

»Da.«

»Ste govorili z njim?«

»Sem.«

»O mojem poslanstvu?«

»O vašem poslanstvu.«

»Ah! Ah!... In kaj je rekel?... Kaj je sto-
ril?... In kaj ste vi rekli?... Oprostite mojo ne-
strpnost!«

»Nimam česa oprostiti. Med nama ni nika-
kih tajnosti, in vaši radovednosti bo ustrezno...
Kakor vidim, ste ravno pri pisanju. Prav, pisali
boste...«

»Komu?«

»Dožu Foscariju.«

»Dožu?«

»Ali vas čudi? Saj mu morate vendar po-
ročati o uspehu svojega poslanstva!«

»A zakaj ne bi tega osebno opravil?«

»Ker ste bolni, ker ležite v postelji in ne
morete nikamor.«

»Tega ne razumem,« je osuplo zajecjal
Aretino.

»Tako boste razumeli. Toda prvo je, da
ste se za svoje ljudi skrivaj vrnili prošlo noč.
Čez nekaj trenutkov jih bodo priklicale vaše
solze in vaše tožbe.«

»Moje solze! Moje tožbe!«

»Da. Zdaj pa pišite. Da se razumeva: dal
vam bom samo bistvene točke, ki jih boste v
svojem pismu obdelali. Glejte, da ne izpustite
nobene izmed stilističnih fraz, ki ste v njih to-
lik mojster.«

Aretino se je priklonil, ne vedoč, ali naj
se čuti počaščen ali vznemirjen nad poklonom,
ki jih Roland sicer ni bil vajen delati.

»Zahtevam samo to,« je povzel Roland, »da
ostane neizpremenjeno tisto mesto, ki govori o
človeku, ki je ustrelil Velikega vraga, in prav
tako tudi poslednje besede Giovannija Medicej-
skega.«

Aretino je planil pokonci.

Njegov obraz je postal bled ko zid.

»Kaj ste rekli?« je zajecjal.

»Rekel sem, da je Giovanni Medicejski
ubit.«

»Giovanni Medicejski!... Ubit!... Slabo sem
čul, recite, da sem!... Ubit!...«

»Od moje roke!« je mirno dejal Roland.

Aretina so obile solze.

Roland je videl, da je njegova bolest od-
krita, in to je štel pesniku v dobro. Čutil je, da
je vezalo iskreno prijateljstvo nasilnega, krvi
željnega in pretepaškega vojščaka, ki se je z
mušketo v roki odpravil na zavojevanje sveta,
in strahopetnega kovalca galantnih ljubezenskih
verzov; oba sta imela neutešljiv tek po uživanju
vsega, kar daje ta svet.

Aretino je torej objokoval Velikega vraga.
Roland ga je opazoval s sočutjem, ki ni bilo
brez primesi ironije.

»Joj, kolikšna nesreča!« je jadikoval Pie-
tro, »kolikšna nesreča! Giovanni Medicejski
mrtev! Mrtev mož, ki mu ga ni bilo enakega,
kadar je bilo treba izprazniti steklenico ali od-
peti bluzo dekletu. Kako je znal uživati svet!
Da ste ga videli, kako je vzel v roke prepelico
in jo spekel nad ognjem! On je tisti, ki je prvi
ovil škranjčka s slanino, preden ga je del na
raženj. Poznal je vsa vina na svetu, od chiantija
in sirakuza pa do burgundskih trt in španske-
ga porta. In kakšne pojedine je prirejal! Ka-
kor general na bojnem polju je z večjim oče-
som pregledal, ali so krožniki in steklenice prav
razporejene na mizi, ki se je kar lesketala od
srebrnine! Njegove neustrašnosti pred ženskami
pa skoraj ni moči popisati; v isti hiši je imel
poguma osvojiti vojvodinjo in koj za njo kuha-
rico. Uboge ženske so se komaj zmislele obram-
be, ko je bilo že po njih. Nobena mu ni bila kos.
O, kolikšna nesreča, da takega človeka ni več!«

Tak je bil nagrobni govor, ki ga je imel
Pietro Aretino za Giovannijem Medicejskim.

Iskren in bolesten nagrobni govor — dosti
bolestnejši od službenih govorov, ki nam jih
je ohranila zgodovina.

Aretino je jokal, ko se je spominjal prepe-
lic in škranjčkov, globoko vzdihoval, ko je pri-
šel do vin, in zaihtel, ko je omenil Medicejevo
neodoljivost nasproti ženskam.

Toda ni je žalosti, da se ne bi potolažila,
naj bo še tako iskrena.

Aretino si je naposled obrisal brado in
otrl oči.

»Kar bolan sem od tega,« je dejal, »in da
mi niste rekli, naj napišem pismo, bi res legel
v posteljo.«

»Pišite torej; toda vrline, ki ste jih prav-
kar opevali, rajši izpustite.«

Filmi brez zvezd in zvezdnikov

Na Japonskem napravijo na leto nad 1000 filmov — Japonski filmski igralci so iz vrst dijakov in brezposelnih — Na Japonskem ne poznajo filmskih veličin — Gledališkemu igralcu je pod častjo, da bi igral pri filmu

V Ameriki in v Evropi je razpoloženje pri filmskih premijerah takšno: razburjenje, viharo navdušenje in na koncu obleganje priljubljenih igralcev, ki jih hoče vsak obiskovalec kinov videti. V Berlinu, pa tudi v Ameriki in drugje se dostikrat zgodi, da morajo poklicati policijo, ki reši ljubljence občinstva pred preveč vnetim navdušenjem množice.

Na Japonskem napravijo vsako leto po tisoč filmov in zmeraj z istimi igralci. Tam nimajo nobenih skrbi za filmski naraščaj, kajti japonskemu filmskemu občinstvu je vseeno, kdo igra, le da igra dobro. Tam tudi ni v nebo segajočega poveljevanja dobrih igrar, ni norenja za igralce, ni zvezdnikov.

Kako bistveno različno in nasprotno od našega načina mišljenja je mišljenje japonskega občinstva, nam že dovolj jasno pokaže dejstvo, da gledajo tam posebno radi dnevne dogodke, ki so bili nekaj posebnega. Taki filmi ne stanejo skoraj nič. Kako pridejo podjetja do filmskih idej? V najbolj razširjenem dnevniku prinesejo zgodbo o smrti dveh zaljubljenec. Ker sta bila iz boljše družbe, se zanju zanima ves narod. S to snovjo gre filmska družba v ateljeje, doda še malo dejanja in dobesedno posname vso zgodbo. Kmalu nato lahko vidi ves narod, kako junaško sta šla zaljubljenca prostovoljno v smrt. Nihče se zaradi tega ne vznemirja, niti ne sorodniki obeh mrtvih. Seveda lahko tako posnemanje zapelje družbe v serijsko izdelovanje filmov, ki so drug drugemu preveč podobni. To se je tudi zgodilo. V kratkem času je bilo vse polno smrti zaljubljenec v filmih in — ker so Japonci narod, ki vse tako radi posnemajo — tudi v resničnosti. To je šlo tako daleč, da je moral notranji minister prepovedati izdelovanje takih filmov.

Pisatelji, režiserji, igralci — vsi dobivajo le malenkostno plačo. Vsi so le uradniki, ki morajo delati v ateljejih kakor vsi drugi, in dobivajo plačo, ki pride komaj do 13.000 dinarjev. Za ta denar morajo delati trideset dni v mesecu, vseeno ali napravijo en film ali pa trideset. Vsakoletnih tisoč filmov aritmetično razdele v 500 klasičnih in 500 modernih. Ta delitev sega celo tako daleč, da morajo igralci in režiserji, ki so delali klasične filme, delati potlej zmeraj take filme. Še celo pozorišča za klasične in moderne filme strogo ločijo. Klasične delajo v lepem starem Kiotu, moderni pa imajo to prednost, da jih smejo igrati v novi prestolnici — Tokiu. In še nekaj, kar smo pri nas doživeli le v začetku filma. Japonski gledališki igralec ne bo igral nikdar v filmu, ker je to pod njegovo častjo. Igralec za film pobirajo Japonci med dijake in v najnovejšem času med množico brezposelnih.

Tisoč filmov — in vendar uvaža Japonska vsako leto še 250—300 tujih filmov. To ogromno množino razumemo šele tedaj, čepomislamo, da

igrajo na Japonskem tudi v najmanjšem vaškem kinu po dva filma pri vsaki predstavi. Pol uvoženih filmov pride iz Amerike. Američani, ki si ceer poskušajo povsod iztisniti čim večji zaslužek, so tu zadovoljni z malenkostnim dobičkom. Največ jim je do tega, da bi z velikim številom svojih filmov izpremenili okus Japoncev in si tako pripravili tržišče za še večje število filmov in s tem za večji dobiček.

Na drugem mestu so nemški filmi. »Variété«, »Kabinet doktorja Caligarija« in »Nibelungi« so dosegli na Japonskem velike uspehe. Med govorečimi filmi je bila posebno priljubljena »Zadnja stotinja« s Conradom Veidtom.

ANITA LOOS

Otvoritev filmske seziže

S prvim septembrom je Elitni kino »Matica« otvoril svojo novo sezijo s posrečeno komedijo »Moja boš«. Glavni vlogi sta igrala Camilla Horn in Willy Fritsch. Film je bil zelo dobro obiskan ne samo zato, ker je film odgovarjal željam občinstva, ampak tudi zato, ker je uprava kina poskrbela za res dobro reklamo. Novo je bilo tudi to, da smo videli na platnu tehnično res izvrstno izdelane slovenske tekste. Naš glavni kino je z njimi objavil svoj program za to sezijo. V njem vidimo, da bo igral nekatere prav dobre novitete.

Razveselilo nas pa ni, da smo morali gledati star tednik in upamo, da bomo videli kmalu napovedani novi žurnal

Kam naj plšem svojemu filmskemu idealu

Nekaj naslovov:
Willy Forst: Berlin, Charlottenburg, Sachsenplatz 8.

Olga Čehova, Berlin NW., Klopstockstrasse 20.

Lil Dagover: Berlin - Westend, Arysallee 4.

Anita Page: Metro-Goldwyn-Mayer-Studio, Culver City, California, USA.

Kaj se je pripetilo Willyju Forstu

Willy Forst je pred kratkim povedal zanimivo zgodbo:

»Peljal sem se iz Nizze na Dunaj. Ponoči ob treh sem zlezel iz spalnega vagona, napol mrtev od žeje, saj je bilo konec julija, in hotel piti vodo. Postaja je bila skoraj prazna, vsi bifeji zaprti. Preletel sem vso postajo, da bi odkril vodo. Ko sem ga dobil in se spet vrnil na peron, ni bilo več vlaka. Ostal sem v tuji deželi, ne da bi razumel besedico jezika, brez denarja, brez potnega lista — v pidžami. Ko se je čez deset minut vrnil moj vlak in sem zvedel, da so samo premikali vagone, sem si moral reči, da je bil to moj najlepši dogodek na potovanju.«

Sport v filmu

Letos so napovedali celo vrsto sportnih filmov.

Eden najvažnejših bo film »Maratonski tekač«, ki ga je napravil režiser A. E. Dupont pri olimpijskih tekmah v Los Angelesu. Imena igralcev še niso znana.

Film »Boj«, ki ga pravkar dela režiser Erich Schönfelder, bo pokazal mednarodne avtomobilske dirke v pravi luči. Glavno vlogo igra znani nemški dirkač Manfred von Brauchitsch, ki je zmagal letos pri dirki na Avusu. Razen njega bomo videli v filmu še Evelyn Holt, Kurta Vespermanna in kopico manj znanih igralcev.

Filmske novosti

V kratkem bo gotov film »Prigode v Engadinu«. Idejo za film je dal znani režiser športnih filmov dr. Arnold Fanck. Glavni vlo-

gi igra Walter Rimmel in Guzzi Lantschner, ki ju poznamo že iz filma »Bela opojnost«.

Po Shawovem romanu »Arms and the Man« prirejeni film, ki ga je napravila angleška družba »British International« je v Angliji dosegel velike uspehe. Občinstvo ga je navdušeno sprejelo in tudi Shaw sam je bil z njim zadovoljen.

Filmska latinščina

Nove, ogromne filmske kamere, ki so jih uvedli v Ufinih ateljejih v Neubabelsbergu, so dobile ime »topovi«. Te kamere se avtomatsko sučejo na vse strani in vsaka ima celo poseben motor, ki je v njej vdelan. Prvič so jih preizkusili pri novem filmu »Quick«, kjer igra Lilian Harvey in Hans Albers.

Filmal je Günther Rittau, eden najposobnejših in najbolj znanih nemških filmskih fotograf. Njegov pomočnik, mlad, slaboten fant, je bil v primeri z njim — pravi pritiklav.

Nekega dne so govorili v ateljejih o teži ljudi, ki so pri filmu. Najbrž je dala zato pobudo skoraj komarjeva teža Harveyeve.

In spregovoril je Rittau:

»Kar se kamere avtomatsko premikajo, sem se zredil za petnajst kil. Zdaj jih tehtam sto in dvajset.«

Tedaj se je oglašil izza njegovega hrbita mladi pomočnik: »Jaz tudi, ampak s posteljo vred.«

Kino v metropolitanki

V pariški podzemski železnici predvajajo v vagonih med vožnjo kratke stare filme. Med posameznimi dejanji pokaže platno vselej opozorilo: »Če vam je film še tako všeč, ne pozabite izstopiti na pravi postaji!«

Neguj zobe!

Nega zob je potrebna — Slabi zobje
Vpliv temperature na zobe —

povzročajo nerednosti v prebavi —
Kako pravilno čistimo zobe

Brez zdravih zob je nemogoče jedi dobro prežvečiti in presliniti. Brez tega pa želodec in črevesje z vsemi drugimi pripadajočimi organi ne more jedi dobro prebaviti in utegne se pripetiti, da se v človeškem telesu pojavijo nevarne motnje, če pridejo debeli, slabo prebavljeni kosi jedi kakor kamni v želodec. Pri tem niti ne omenimo, da je danes pri težavnih razmerah, ki nas tarejo, tudi slabo izrabljanje hrane zapravljanje denarja, kajti slabo prebavljena jed, ki kar »pade« skozi človeka, nikogar ne nasiti.

Slabi zobje nimajo le slabe lastnosti, da človeka bole, ampak še več. Dostikrat so posredni vzrok obolenja notranjega ušesa, revmatizma v sklepih in celo vnetja slepega črevesa.

Neprestano se čujejo glasovi, da je treba zobe čistiti. Kako se to dela, pa vendar ve le malokdo, in še manj jih posluša zdravnik, ki jih sviri pred zanemarjanjem nege zob.

Za čiščenje zob je najprej potrebna ščetka, toda ne samo ena za vso družino. Vsakdo naj ima svojo. Ščetka ne sme biti ne pretrda, ne premehka, prav tako pa tudi ne prevelika. Ni pa dovolj samo to. Kupiti si moraš tudi zobno pasto ali zobni prašek, ki jih je nešteto vrst. Voda za čiščenje zob mora biti mlačna. Če je prevroča ali pa premrzla utegne razpokati zobni lošč. V teh razpokah, ki

so tako majhne, da jih niti ne opazimo, se naberejo ostanki jedi in bakterije začnejo razkrajati zob. Zjutraj in zvečer ter po vsaki jedi si je treba zobe očistiti. S ščetko si jih drgni od zgoraj navzdol, spredaj in zadaj. Potem si usta izplakni in z zobotrebecem preluskaj vse presledke

med zobmi. Zobotrebec vrzi seveda po uporabi proč! Šivanke in noži niso za trebljenje zob. Zobotrebec iz kosti ali kake druge snovi so samo zbirališče mesnaga in jih je treba zato odklanjati.

Kadar jemo ali pijemo, moramo paziti, da ni prevroče ali premrzlo. Vzrok je isti kakor pri čiščenju zob. Tudi močno dišeče začimbe in sladkarije zobem škodujejo. Če ti začne vžlic pazljivosti gniti zob, ali pa se samo maje, pojdi k zobarju. Čimprej opraviš to nadlogo, tem bolje je in tem manj te bo bolelo! Ruvanje zob je le skrajni izhod za one, ki svoje zobovje zanemarili.

Jedi, ki jih hitro skuhaš

Gobje palačinke

Otrebi 40 dkg gob, potem jih operi in razreži na debele rezi. Pol čebule praži na šestih dekah surovega masla, stresi nanj gobe, ščepec soli, nekaj popra in kumine. Vse skupaj duši.

Med tem napravi iz sedmih dek moke, dveh jajc, treh dek topljenega masla in četrta litra mleka testo, ki ga še osoli, in naredi iz njega palačinke. Ko so gobe mehko dušene, jih potresi z zličko moke, prilij še tri ali štiri žlice kisle smetane, napolni z njimi palačinke in jih zvij. To jed napraviš v štiridesetih minutah.

Riževi emoki s stročjim fižolom

Šestnajst dek riža dobro operi. Pristavi k ognju pol litra mleka in stresi riž vanj, ko zavre. Lonec pokrij in pusti, da se riž skuha.

Med tem opravi dve žemlji, ki si jih razrezala na kocke, na dveh dekah surovega masla, pridaj dve jajci, še posebej en rumenjaki, sedem dek pšeničnega zdroba in stresi vse skupaj v riž, ki se je že skuhal. Iz te zmesi napravi emoke in jih kuhaj v slani vodi deset minut.

Potem razreži pol kile stročjega fižola in ga skuha v slani vodi, ki si ji dodala za noževico jedilne sode, prideni mu pet dek surovega masla in prinesi ra mizo s cmoki. Vse skupaj napraviš v tri četrt ure.

Telečji emoki

Iz 30 dkg surove teletine, dveh v vodi namočenih in dobro ožetih žemelj, ene žlice drobno sekljane čebule, ki jo na masti zarumeniš, napravi faširano meso tako, da teletino s strojem razrežeš in jo dobro zmešaš z žemljama, čebulo in ščepec soli. Iz te mešanice napravi 8 emokov. Potlači jih in deni v pečico, da se speko.

Med tem zmešaj žličico sladkorja in šest dek masti in duši v njej veliko žlico drobno sekljane čebule, primešaj še dve dek moke in prilij vode, da dobiš precej gosto omako. Naposled dodaj omaki še pet dek pasiranih sardel in kocko za juho, pusti, da se še nekaj časa kuha ter polij emoke s to omako.

Jed je kuhana v štiridesetih minutah.

Omelete

Šest rumenjakov mešaj s 14 dekami vanilijevega sladkorja, dokler se testo ne začne peniti. Primešaj še sneg iz šestih beljakov. V kozici za omelete raztopi nekaj surovega masla, zlij testo nanj in peci. Ko omeleta porumeni, jo stresi iz kozice, posladkaj in namaži s poljubno sadno mezgo.

Kifelčni kuh z jabolki

40 dkg kifeljcev razreži na dolge rezi. Tričetrta litra mleka toli z dvema jajcema in 9 dekami sladkorja, zlij na kifelce in počakaj, da se na-

močijo. Kozico namaži z mastjo in obloži za prst debelo s kifelci. 40 dkg jabolk razreži na rezi, zmešaj s tremi dekami rozin in deni del obojega na plast kifeljcev. Potem ob-

lagaj kozico novič s kifelci in nato z jabolki, tako dolgo, da vse porabiš. Na vrhu naj bodo kifelci. Peci v pečici 25 minut. Časa porabiš za to jed 40 minut.

Surova hrana

Surova hrana dobiva vse več privrženecv — Sadje je treba jesti neolupljeno — Kako si napravimo zajtrk iz sadja

Sadni olupki

Lastne izkušnje so že dostikrat naučile gospodinje, da je najredilnejši del jabolk in hrušk takoj pod lupino. S tem, da sadje olupimo, mu vzamemo skoraj vso hranilno vrednost. Ljudje, ki imajo zdrave želodce, naj jedo jabolka in hruške samo neolupljene, toda dobro oprane. Saj izgubimo tudi dosti na užitku, če sadje razrežemo, namestu, da bi krepko vanj ugriznili.

Sadni zajtrk

Veliko ljudi boleha na slabi prebavi. Posebno med ženskami je ta bolezen zelo razširjena. Vzrok je preobilno uživanje kave in čaja, ki zapirata. Kakao še bolj, čokolada pa še posebno. Proti temu zlu pomagajo rastlinski čaji, še bolj pa sadni zajtrk. Pripravi si ga takole: Kupi četrta kile jagod (grozdiča, črnice ali malin), operi jih in stresi na globok krožnik. Če ti prija, jih sladkaj, toda ne preveč. Zlij nanje četrta litra mleka in vse skupaj na tešče snej. To naj bo ves zajtrk, ki človeka res osveži.

Kdor bo poskusil, se prav gotovo ne bo kesal!

Jej sočivje in zelenjavo

Oni, ki se navdušujejo za surovo hrano in ki jedo samo rastlinske jedi, pri nas nimajo prav dosti sreče. V Švici pa je ta moderni način prehrane dobil zelo dosti privrženecv in zagovornikov. Toda tudi tu je zlata srednja pot najboljša. Dobra kosa mesa se človek ne sme braniti, vedeti mora le to, da preveč mesa škoduje. Tudi preobilo mesne juhe ni dobro. Dobre pa so zelenjadne in sočivne juhe, le da jih naše gospodinje ne znajo prav kuhati. Z dolgotrajnim kuhanjem in dušenjem jim vzamejo skraj vso redilnost.

Naša surova hrana naj bo v glavnem v solati! Solata, obilo solate! Ne samo zelene, saj jo lahko napravimo iz paradižnikov, zelja, kumaric, čebule in paprike.

Kadar pa sočivje in zelenjavo kuhamo, jo kuhajmo na francoski način, to je tako, da jo kuhamo malo časa, zabelimo z drobtinicami na surovem maslu in prinesemo na mizo.

ONEVNO SVEŽE PRAZENA:

MOTOH KAVA

Da ne pozabim!

Še danes moram poslati naročnino za „Družinski Tednik Roman“.

KLIŽETE

vsaj eno po fotografijah ali ključih, da vas vsaj najboljše

KLIŽARNA ST-DEU

LJUBLJANA BALKONOVATIS

Znižali smo cene

vsem čevljem domačega in tujega izvora za gospode in dame. Oglejte si naše blago in izbiro, predno kaj kupite.

A. ŽIBERT

trgovina s čevlji

LJUBLJANA

Prešernova ulica

Patentni zločljivi lotelj

posebno priporočljiv za bolnike, kateri trpe na astmi ali drugih bolečinah v nogah

I. Klobčaver

Ljubljana

Poljanska c. 17

dvorišče

Priporočajo se tudi za vsa v tapetniško stroko spadajoča dela po najnižjih cenah

Oglašanje pomeni uspeh — Oglašanje v „Družinskem Tedniku Romanu“ zanesljiv uspeh!

RUFF **ČOKOLADA**

BONBONI

● Veselje vsake družine! ●

Gramoloni in gramonske plošče se kupijo najboljše in v največji izbiri pri

„Jugosport“

Ljubljana

Miklošičeva c. št. 34

Kupujte domače izdelke jugoslovanske tvornice

Dr. A. Oetkeria

Šartelj!

Zmešaj 12 dkg surovega masla s 3 rumenjaki, dodaj 1 zavoj Dr. Oetkerjeve zmesi za šartelj. 1/4 litra mleka in čvrst sneg 3 beljakov. Testo naj gosto teče z žlice. Peci ga v dobro namaščenem modlu pri srednji vročini.

Dr. Oetkerjeve

špecialitete se dobijo v vseh špecerijških in delikatesnih trgovinah.

Dr. Oetker, Maribor